

Columbanus and the practice of penance in early medieval Europe

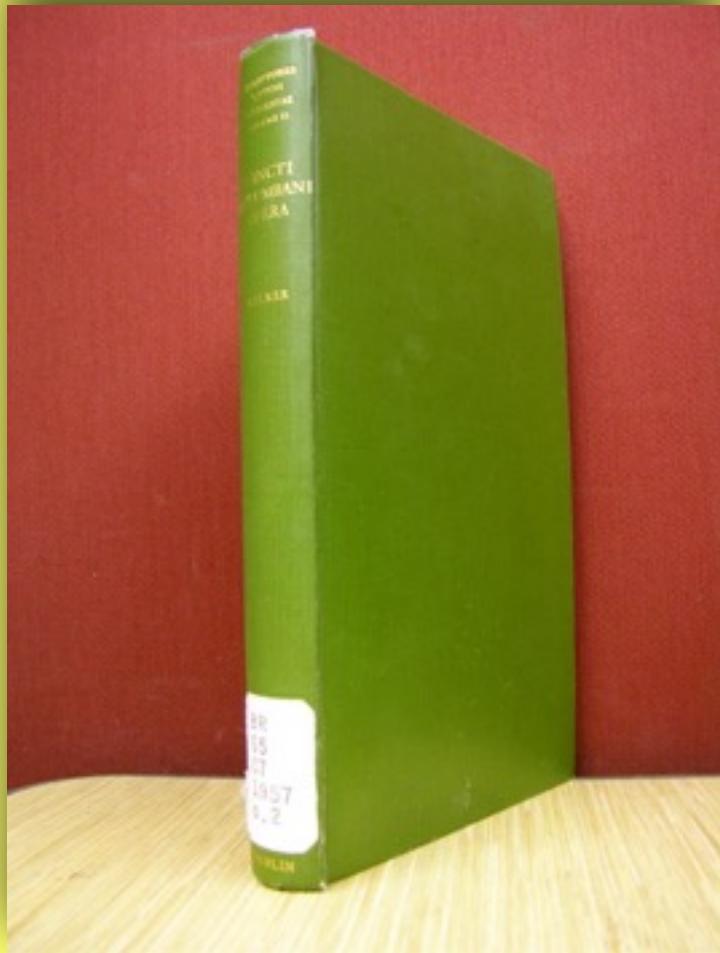
Dr Rob Meens, Utrecht University

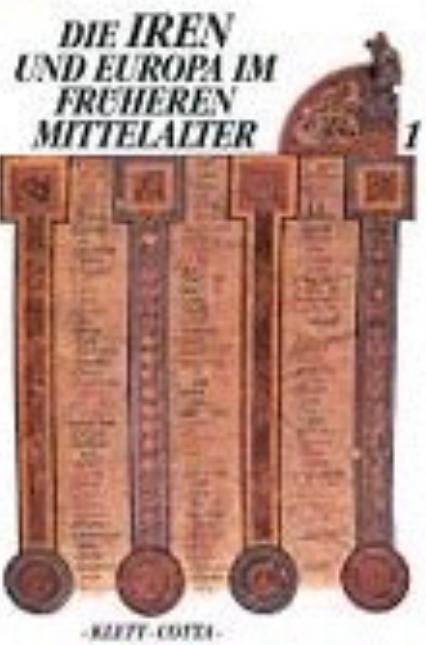

Bobbio

Aim of this Lecture

- What is new in regard to the texts themselves?
- New interpretation of the context
- In Ireland
- On the Continent

Early Insular Penitentials

- *Penitential of Finnian*
 - *Penitential of Columbanus*
 - *Penitential of Cummean*
-
- Recently identified as insular: *Paenitentiale Ambrosianum* (6th century)

Later Insular Penitentials

- *Paenitentiale Bigotianum*
- *Old Irish Penitential*

Copyrighted Material

the humiliation of sinners

PUBLIC PENANCE
IN THIRTEENTH
CENTURY FRANCE

mary c. mansfield

Copyrighted Material

The Penitential State

Authority and Atonement in the Age of Louis the Pious, 814–840

CAMBRIDGE

MAYKE DE JONG

THE PRACTICE OF PENANCE, 900–1050

IN CIPIT CON FORTIS
HABENDA DILEXIT ALIUS
SUBVIGORIS HABEGIT. ILLUS
MAGNUS FERENS. UMBRA
MAGNA. UMBRA
SERVO. T. BEHABED
S. T. UMBRA. GLOBO.
UMBRA. GLOBO. S. DE AS
DANGERO. S. CAVAT
FELICITER. GLOBO.
GLOBO. C. SERVO. AD
UBICO. FLESCHE. I. UGRI
REF. S. ELEMIS. I. URG
MAGNA. I. MULIGEANT

O de meo duxeris in hunc belum
globo. O de duxibz
miser. O de duxibz
tibz gemit. O dux
nabz duxibz uigilatio
Gloria. A bebit. Nada.
Tibz duxibz. U maledictio.
Tibz duxibz in quan
tibus maledictio. in ma
fatu maledictio. in maledictio
folia. Z. maledictio
ora. S. maledictio
dono duxibz folia.
I. elegans maledictio. I. ma

Sarah Hamilton

STUDIES IN HISTORY

iuxta fana pignorantiam & abstin. Siq̄ predi
 catione in quadrig. Si quenationes quare cū q;
 exenterit derici. aīt. Diaē ii. Siq̄. kliū. incer
 uulo aut uel laudat. in. aī. abstineat. Siq̄ sor
 terescorū talia ueneratur. in. aī. Siq̄ mendax
 pignorantū sūt & nōnocuit. xii. psalmus.
 Et siq̄ pindustria in. dieb; peñt. & xxx. psalmus.
 Siq̄ clericū pīxam pīximū suū pīcesserit & sangu
 nē effuderit aī peñt. Si laicū xxx dieb; xplic;

PENITENTIALIS VIII. ANTI:

Si quis in corde suo pī cogitationē peccauerit & con
 fessum penituerit. pertuti & peccatum & pīcat a
 dōueniū & tūtis faciat ut sanāt. Si aut̄ frequent
 cogitauerit & dubite & facere aut uictor aut uic
 tor suē pīcat adōueniam pīrationē & cīcunum
 dieb; & noctib; donece euānescat maligna cogi
 tatio & sanāt. Siq̄ cogitauerit & uolunt
 facere sed ea facultas prohibuit eū unū peccatum
 sed nō eodem penitentia uerbigratia si formicati
 onē uoluerit aut homicidium quia effectus non
 exploruit uoluntatē. Iā peccauit in corde suo
 sed celeriter peñt potest. adiuari penitentia

Paenitentiale Columbani B, ed. L. Bieler, *The Irish Penitentials, with an appendix by D.A. Binchy*, Scriptores Latini Hiberniae 5 (Dublin 1963), 102-104

Caeterum de laicis

13. Quicunque fecerit homicidium, id est proximum suum occiderit, III annis inermis exsul in pane et aqua paeniteat et post III annos revertatur in sua reddens vicem parentibus occisi pietatis et officii; et sic post satisfactionem iudicio sacerdotis iungatur altario.

14. Si quis laicus de alterius uxore filium genuerit, id est adulterium commiserit toro proximi sui violato, III annis paeniteat abstinens se a cybis succulentioribus et a propria uxore, dans insuper praetium pudicitiae marito uxoris violatae et sic culpa illius per sacerdotem abstergatur.

Collection in Five Books

Cumsum deū. Luy lat a se pultū pēpūt gloriſiāt iſſurāt
amor adēra

102

Decreto dñi uulnera m secundum
priorū patrū diffinitione dicturi sacri tibi eloquim fide
lissime frater. intera medicamina compendi ratione utrumenit?
primariaq; est remissio quā baptizantur in qua secundum illud.
nisi quis manu sicut ex aqua & spissō īpōest uidere regnū. Secunda
carneus affectus ut illud. Remittunt & precētū alba quā dilexit
multū. Tertia elemosinari fructus secundum hoc. sicut ignorescit
gut aqua ita elemosina extinguit peccati. Quartā pafū lacrima
nō dño dicere. Quia ad labilem inconspectum & umbulante trist
is conā nō induit mala indubitate. Quinta criminū confessio psal
mista testante. Dux confitebor adūt siue iustificatio nō dño. Cui
remisisti peccatum. Sexta ad fluctu cordis & corporis apostolo
consolante. Dedi huiusmodi hominē satane in iheratu carnis ut
sp̄s saluissiae indiedūm̄ ihu xpi. Septima omnia detrahorū lice
est abrenuntiatio euangelio ē testante. sum simus factus noli
ultra peccare nequid tibi deterrit. i coedet. Octava intercessio sc̄o
ut est illud. Si quis infirmatur inducit pbrostes clie & coram p
eo imponent etiamū. Augmentū sc̄o oleo in non medīū & oratio
fidei saluante infirmū & allelante eū dñi. Asī impoecatissim dimit
tūtēs. Aretē. Amaktaūl & apud dñm depeccatio iusti. illida. Non
amisericordia & fides meriti ut ē hoc. Beati misericordes qm̄ ipsi
misericordia consequent. Deuina conuersio & salut alius uincere con
firmantes qm̄ qui conuerit fructe peccatorū deterrit ut ait sae
saluante animasū amor te deo sperre multitudine peccatorū suarū
sed meliuscē tibi si infirmus fueris una solitaria dicere quā perire
cū plerimis. Unde una indulgentia & remissio mā uititate pmit
tent Adicente. dimittere & dimittere cur uob. Duo decima passio
mar tyri speunica saluans in dñl gentē & aletatu cruentu dō re
spondente. in dñe tibi hodie meū erit ingaudens. His ergo

Cummean's Penitential: Vatican Ms

Excarpus Cummeani: Copenhagen MS

ecclesiasticis noverit re-
seruandam de quibus diu
noerit redditurus iudicio
rationem. INCP excarpus
sus de alias plures pe-
nitentiales et canonices
Deum nisi quile vel aebrie-
tatem vel uomitum et di-
cretione ciborum mun-
dis et in mundis eruenter-
onibus; Siq. ep̄s aut aliqui
ordinatus inconsuetudi-
ne um̄ habuerit et ebri-
etatis aut desinat aut de-
ponatur. Si monachus p̄
ebrietate uomitum facit
XX diebus peniteat.

Si p̄s aut diaconus xl dieb-
penit. Si uero p̄ infirmitate
aut qui longo tempore se
abstinuerit et inconsue-
tudinem non erat ei coul-
tum bibere uel manduca-
re aut progaudio innatale
dñi aut in pascha aut pro
allicius sōr & commemo-
ratione faciebat ethunc
plus non accepit quando
creta est a senioribus
nihil nocet. Si ep̄s iusse-
rit non nocet illi nisi ipse
similiter faciat. Si laicus
fidelis ebrietatem uomit
tuas faciat. XI diebus peniteat.

285

PRE^{tus}ATIO CÚ M^{AN}1 ABBATIS IN SLOTHIA OR^{tus}

D^{icitur} eremeditus uulnérū secundū p^{ri}orū p^{at}rum

D^{icitur} diffimilatō dicitur secundū tibi eloquus

D^{icitur} in fidelissime fratre ter ante a medica

minē compendii reactione in timemus

I. Primum itecq; est remissio quaecepit amur iniqui

dom Secundū illut nisi quis renatus fuerit
ad eam

nō aqua & spū scō non potest uidere regnū dī,

ii Secundū de remissio certe tecis affectus utrū illut,

simoni permittuntur ei peccata et multe quece
demur dīlgeit multum,

iii Tertium elemosy nocturnū fructuā sed in hoc
mīsticā quācā etiā guttignē māle mos na&tinguit

iv Quartū p^{ro}fusio locymarum dñō dī. Peccati

cōrte qui a flē uit in conspectu meo & combu

lēc uit mysticā rāmenon inducā malā in dieb. ei.

v Quintū cynamū confes sio p^{re}cel mīsticā ter

teōtē dixi confitebor ad uer sumē iniustiā

āmē dñō & tu semisisti impiātē cordis mei.

vi Sextū cōflictio cor dī & corpore apostolo

dīcōtē dedi huius modi hominē satanē in in

tertū carnis ut sp̄s secluus sit in die dñi ihū xp̄i.

VII Septima oīdactio morū hocē abrenunti

actio urti orum euēn gelio conteret

te iocū faciūs fecetur ēr nobūt trē pēe

eē ne nequit tibi detinur accideat;

Paenitentiale Capitula Iudiciorum
St. Gall Ms5

Iudicium cummeani

1. an̄pōrt. Quip̄ iurū fecerit in ecclesie & corporeo;
Quinecēnātate oī eccl̄a dūspūrūet ^{tr̄d̄is} in xl̄ posseat,
item dōz p̄ iuriis iudiciis. cum m̄l̄ ahi;
Si q̄p̄ iurū fecerit in an̄pōrt. Si q̄dāēnt eccl̄um in p̄
iurū ignorēn̄tē in an̄pōrt. Quicūq̄ ignorēn̄tē
ducātur & p̄ eccl̄ recognoscit in an̄pōrt. Qui eis
suspi car̄t quod in p̄ iurū dūct̄ acēm iurū
p̄ consensu in an̄pōrt.
de falso t̄is timonie. canonice iudiciū;
Si q̄ fecl̄ū testimonium dixerit ep̄s. iii. an̄.
Pr̄b̄ v. pōrt. in schisimpā & cōq̄; Diecc. t̄ monac
char. iii. iii. schisimpc̄ & cōq̄ & déponantur usq̄;
ducon plor̄ pōrt. Cley cur uellec̄ ius in an̄i an̄pōrt;
schisimpc̄ & aq̄; Qui con sors̄t eccl̄ū testimoniu in
item de falso t̄is timonie iudiciū cum m̄l̄ ahi;
Eccl̄ū testimonium dicent plececo et p̄ymū
proximo suo que cōq̄. fī int̄l̄ let eccl̄ iudicio
dēn& uelice secoendōte.
dēmē h̄ dacio iudiciū cum m̄l̄ ahi;
Si q̄ monēdec̄ iurū fecerit p̄ignorēn̄tē & nō
cūt alicui confiteet cur ei cūn̄victus;
& secoendōte & oredēc̄ eendo dēn& t̄ u. psalcanet.

Charles the Bald:
Vivian Bible

